

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації

Валіхновської Катерини Геннадіївни

на тему: «Експериментальне обґрунтування прогнозування, профілактики
та лікування панкреатичних нориць після резекційних втручань на
підшлунковій залозі»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(спеціалізація 14.01.03 «Хірургія»)

1. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачем Валіхновською Катериною Геннадіївною повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури НМАПО імені П. Л. Шупика, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

Аспірант Валіхновська Катерина Геннадіївна здобула глибинні знання зі спеціальності; оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; набула універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та складання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобула мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній

та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Валіхновської Катерини Геннадіївни був затверджений рішенням вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика 15.11.2017 (протокол №9). Науковий керівник - Усенко Олександр Юрійович, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії медичних наук України, завідувач кафедри хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика.

Термін виконання роботи: вересень 2017 - червень 2021 рр.

Всі розділи індивідуального плану наукової роботи аспіранта Валіхновської Катерини Геннадіївни виконані своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації.

Дослідження (клінічні, лабораторні, експериментальні) проведені своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів.

3. Актуальність дисертації.

Аспірантом Валіхновською Катериною Геннадіївною сумісно із науковим керівником за результатами проведеного патентного пошуку та аналізу наукової літератури в обсязі (196 літературних джерел, що включали монографії та статті вітчизняних та зарубіжних авторів) визначено актуальність теми, яка полягала в тому, що сьогодні у світі, у тому числі й в Україні, спостерігається стійка тенденція до зростання поширеності захворювань органів гепатопанкреатодуоденальної зони та збільшення хірургічної активності при їх лікуванні.

Незважаючи на розробку численних технік хірургічних втручань, резекція підшлункової залози залишається технічно складною процедурою, що супроводжується великою кількістю післяопераційних

ускладнень і досить високим рівнем летальності. Останнім часом післяопераційна летальність після хірургічних втручань підшлункової залози зменшилась до 5%, тоді як частота ускладнень становить від 30 до 50%.

Панкреатична нориця залишається одним з головних ускладнень при резекційних втручаннях на підшлунковій залозі. Згідно з даними провідних світових клінік, частота формування післяопераційної панкреатичної нориці становить від 3 до 45%, при цьому у 60% - нориця є основною причиною поліорганної дисфункції та внутрішньочеревної кровотечі, що значно подовжує перебування пацієнта у стаціонарі, збільшує вартість лікування, та, навіть, призводить до післяопераційної летальності.

Отже, формування післяопераційної панкреатичної нориці при резекційних втручаннях на підшлунковій залозі залишається важливою і актуальною проблемою хірургії підшлункової залози. Тому ретельне вивчення зазначеного ускладнення допоможе вдосконалити методи прогнозування виникнення, профілактики, діагностики та лікування даної категорії хворих.

На теперішній час в хірургії підшлункової залози необхідна розробка вдосконалених методів прогнозування, профілактики та лікування післяопераційних панкреатичних нориць з метою попередження виникнення або ліквідації незадовільних результатів резекційних втручань на підшлунковій залозі. Актуальним є покращення методик та техніки виконання хірургічних втручань.

На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Аспірант Валіхновська Катерина Геннадіївна була співвиконавцем НДР кафедри хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика на тему: «Розробка режимів високоенергетичних методів коагуляції при

істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Теоретичне значення полягає у виявленні факторів ризику формування панкреатичних нориць після резекційних втручань на підшлунковій залозі, що дозволяє прогнозувати виникнення вищезазначеного ускладнення. Вдосконалені методи профілактики та лікування панкреатичної нориці на основі результатів клінічного та експериментального досліджень.

Практичне значення полягає у виявленні при експериментальних резекційних втручаннях на підшлунковій залозі структурно-функціональних змін підшлункової залози та чинників, що впливають на цей процес, що дозволяє рекомендувати застосовування електрохірургічних інструментів в зазначених режимах:

- високоенергетичний електрохірургічний інструмент у режимі зварювання (режим DA2);
- високоенергетичний електрохірургічний інструмент у біполярному режимі (потужність 30);
- високоенергетичний електрохірургічний інструмент у монополярному режимі (потужність 80).

Виявлено, що факторами, які достовірно впливають на частоту виникнення панкреатичної нориці після радикальних резекційних втручань є тип резекційного втручання (ПДР за Whipple, ППДР; $\chi^2=8.616,1$, $p=0.0033$, $p<0.01$), вид нозологічної форми (локалізація раку в головці ПЗ; $\chi^2=7.658,1$, $p=0.0057$, $p<0.01$), тип панкреатоєюноанастомозу (інвагінаційний панкреатодуктоєюноанастомоз; $\chi^2=12.75,1$, $p<0.001$), спосіб дронування головної панкреатичної протоки (панкреатоєюноанастомоз на «зовнішньому» дренажі; $\chi^2=44.01,1$, $p<0.0001$), наявність резекції венозних судин при виконанні дистальної резекції ПЗ ($\chi^2=8.350,1$, $p=0.0039$), рівень глікемії в передопераційному періоді ($P=0.0344$, $p<0.05$, $U=15061$), наявність супутніх захворювань у

пацієнтів ($\chi^2=15.63,1$, $p=0.0001$, $p<0.001$). З метою профілактики формування панкреатичної нориці необхідно надавати перевагу виконанню інвагінаційного панкреатодуктоєюноанастомозу на реконструктивному етапі за наявності технічних умов при виконанні панкреатодуоденальної резекції. Рекомендовано, при можливості, обмежити виконання панкреатоєюноанастомозу на «зовнішньому» дренажі та застосовувати панкреатоєюноанастомоз на «прихованому» дренажі при виконанні панкреатодуоденальної резекції. Також профілактика розвитку післяопераційної панкреатичної нориці полягає в корекції рівня глюкози в крові та лікуванні супутньої патології в пацієнтів у передопераційному періоді.

Отримані результати досліджень можуть бути використані для вдосконалення та покращення прогнозування виникнення, профілактики та хірургічного лікування панкреатичних нориць у хворих, що перенесли резекційні втручання на підшлунковій залозі. Впровадження в практику результатів проведених досліджень сприятиме підвищенню ефективності реабілітації даної категорії хворих в післяопераційному періоді. Виявлені при експериментальних резекційних втручаннях на підшлунковій залозі закономірності структурно-функціональних змін підшлункової залози та фактори, що впливають на цей процес, дозволять збільшити ефективність планування лікувальних та профілактичних заходів при резекціях підшлункової залози. Запропоновано рекомендації щодо профілактики небажаних клінічних ефектів, які розвиваються в процесі післяопераційної перебудови підшлункової залози при використанні різних хірургічних технік. Запропоновано нові підходи до лікування хворих з пухлинними утвореннями підшлункової залози і ризиком розвитку післяопераційної панкреатичної нориці, засновані на диференційованому виборі методу хірургічного втручання.

Результати досліджень впроваджено в клінічну практику у пацієнтів, яким виконувалися резекційні втручання на підшлунковій залозі в базовій

установі кафедри хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика у ДУ НІХТ імені О.О. Шалімова. Результати досліджень використовувалися в лекційному матеріалі для слухачів циклів кафедри хірургії та трансплантології. Кількість актів впровадження - 4.

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Аспірант Валіхновська Катерина Геннадіївна особисто провела експериментальне дослідження, в основу якого покладено результати хірургічних втручань з встановленням морфологічних особливостей перебудови підшлункової залози. Експериментальне сліпе контрольоване дослідження виконано на 45 6-місячних білих щурах, що утримувалися в умовах клініки-віварію. Виконували резекцію підшлункової залози білих лабораторних щурів з використанням стандартної хірургічної техніки, високоенергетичного електрохірургічного інструмента в режимі зварювання (режим DA2), високоенергетичного електрохірургічного інструмента в біполярному режимі (потужність 30), високоенергетичного електрохірургічного інструмента в монополярному режимі (потужність 80). В основу дисертаційної роботи покладено ретроспективний аналіз клінічного матеріалу, безпосередніх та віддалених результатів хірургічного лікування пацієнтів, оперованих з приводу пухлинного ураження підшлункової залози та периампулярної зони у НІХТ імені О. О. Шалімова з 2008 по 2017 роки у відділенні хірургії підшлункової залози та реконструктивної хірургії жовчовивідних протоків. Використано даних 503 медичних карт стаціонарних хворих та інших форм медичної статистики, опубліковано 6 статей у наукових фахових виданнях та 1 тези.

При аналізі отриманих результатів аспірантом Валіхновською Катериною Геннадіївною було застосовано засоби програмного забезпечення: пакети прикладного програмного забезпечення Statistica 5,0 та MS Excel. Достовірність даних підтверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки

даних.

8. Апробація результатів дисертації.

Матеріали дисертації оприлюднено у тезах «Морфологічні зміни підшлункової залози безпосередньо після резекції із застосуванням електрохірургічних інструментів: експериментальне дослідження», що представлені на науково-практичну конференцію з міжнародною участю до 150-річчя кафедри гістології та ембріології НМУ імені О.О. Богомольця «Досягнення та перспективи сучасної гістології» (м. Київ, 2018). Матеріали дисертаційного дослідження представлені на Всеукраїнській практичній конференції молодих учених, присвяченій Дню науки «Інтеграція здобутків молодих учених-медиків та фармацевтів в міжнародний науковий простір: сьогодення та перспективи» (м. Київ, 2019). Тема усної доповіді: «Морфологічні зміни підшлункової залози після резекційних втручань із застосуванням електрохірургічних інструментів: експериментальне дослідження».

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації. Список додається.

Основні наукові результати висвітлені у публікаціях та розкривають основний зміст дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 7 наукових робіт. 5 статей у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у періодичному наукометричному виданні іншої держави, яка входить до країн Європейського Союзу, з них 3 статті – одноосібно. Опубліковано 1 тези на науково-практичній конференції. Провідний внесок за обсягом у матеріали публікацій належить аспіранту Валіхновській Катерині Геннадіївні. Аспірант Валіхновська Катерина Геннадіївна брала участь в статистичній обробці та аналізі одержаних результатів та підготовці матеріалів до друку.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Автором особисто була сформульована мета роботи, поставлені основні завдання, та підібрані методи дослідження, які необхідні для виконання поставлених задач. Зібрана та проаналізована сучасна наукова література за темою дисертації. Проведено у повному обсязі клінічні та експериментальні дослідження за темою дисертації, вивчено ефективність запропонованих методів лікування, здійснено статистичну обробку отриманих результатів, проведено впровадження результатів досліджень в клінічну практику. Сумісно з науковим керівником сформульовані висновки та практичні рекомендації роботи.

Результати виконаного наукового дослідження аспіранта вирішують важливе наукове завдання шляхом проведення його клінічної та експериментальної частини. Аспірант особисто розробила методику виконання хірургічного втручання на підшлунковій залозі щурів, а саме – резекцію частини підшлункової залози.

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Хірургія»).

11. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації на етапі планування роботи та повторної біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики за результатами відкритого розгляду матеріалів дисертацій на засіданні Комісії з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика.

Аспірантом Валіхновською Катериною Геннадіївною вчасно представлені всі матеріали в комісію з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика з метою проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики (11.11.2019, протокол №8). За висновком встановлено повну відповідність

діючим нормам і стандартам, а також матеріалам, поданим на етапі планування роботи (23.10.2017, протокол №8).

12. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення. Дисертаційна робота виконана українською мовою на 205 сторінках друкованого тексту, з яких 200 сторінки основного тексту, складається з анотації, вступу, розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаної літератури (196 джерел). Робота ілюстрована 101 рисунком, містить 22 таблиці.

13. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Під час виконання дисертації аспірант Валіхновська Катерина Геннадіївна дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено висновком експертної проблемної комісії за спеціальністю «14.01.03 Хірургія» від 17.10.2019 (протокол №7). За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

14. Набуття теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей. Відповідність дисертації вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Аспірантом Валіхновською Катериною Геннадіївною здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Валіхновська Катерина Геннадіївна оволоділа методологією наукової та

педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

Результати виконаного наукового дослідження Валіхновської Катерини Геннадіївни на тему «Експериментальне обґрунтування прогнозування, профілактики та лікування панкреатичних нориць після резекційних втручань на підшлунковій залозі» за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація 14.01.03 «Хірургія») вирішують важливе наукове завдання:

1. Проведено аналіз частоти та причин виникнення панкреатичних нориць у пацієнтів, яким проводилися резекційні втручання на підшлунковій залозі та особливостей тактики лікування.

2. Здійснена оцінка структурно-функціональних змін підшлункової залози та визначено причини формування панкреатичних нориць за умов експериментальних резекційних втручань.

3. Вдосконалено методи прогнозування та профілактики виникнення панкреатичних нориць у хворих, яким будуть виконуватись резекційні втручання на підшлунковій залозі.

4. Розроблено та запропоновано технологію хірургічного лікування панкреатичних нориць у пацієнтів після резекційних втручань на підшлунковій залозі.

5. Вдосконалено резекційні методики, техніку проведення хірургічних втручань на підшлунковій залозі.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також за результатами фахового семінару (24.01.2020, протокол №1) встановлено, що результати виконаного наукового дослідження аспіранта Валіхновської Катерини Геннадіївни важливе наукове завдання - шляхом проведення його клінічної та експериментальної частини, а дисертація аспіранта Валіхновської Катерини Геннадіївни на тему «Експериментальне

обґрунтування прогнозування, профілактики та лікування панкреатичних нориць після резекційних втручань на підшлунковій залозі»на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація 14.01.03 «Хірургія») повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, та може бути представлена до захисту у спеціалізованій вченій раді.

24.01.2020 р.

Рецензент:

д.мед.н., проф., Сморжевський В.Й.

Рецензент:

к.мед.н., доцент Присяжна Н.Р.

Сморжевський В.Й.
Присяжна Н.Р.
ГОРАЖЕВ
24.01.2020

ДОДАТОК

до висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Валіхновської Катерини Геннадіївни на тему: «Експериментальне обґрунтування прогнозування, профілактики та лікування панкреатичних нориць після резекційних втручань на підшлунковій залозі» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Хірургія»)

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Валіхновська КГ. Вплив методів резекції на структурно-функціональні зміни підшлункової залози. Клін. хірургія. 2018;85(7):75-8. doi: 10.26779/2522-1396.2018.07.75.
2. Валіхновська КГ. Панкреатичні нориці після резекцій підшлункової залози. Аналіз причин виникнення та методів профілактики. Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту ім. М. І. Пирогова. 2018;22(4):640-6. doi: 10.31393/reports-vnmedical-2018-22(4)-11.
3. Валіхновська КГ. Ретроспективний аналіз факторів ризику виникнення панкреатичних нориць у хворих після панкреатодуоденальних резекцій. Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту ім. М. І. Пирогова. 2018;22(3):436-41. doi: 10.31393/reports-vnmedical-2018-22(3)-07.
4. Усенко ОЮ, Валіхновська КГ, Савицька ІМ, Кропельницький ВО. Вплив монополярного та біполярного методів резекції на відновні процеси в підшлунковій залозі. Клін. хірургія. 2018;85(12):55-9. doi: 10.26779/2522-1396.2018.12.55. (Дисертантові належить збір, обробка та аналіз матеріалу, підготовка статті до публікації).
5. Усенко ОЮ, Валіхновська КГ, Савицька ІМ, Ліходієвський ВВ. Експериментальне дослідження морфологічних змін у підшлунковій залозі після її резекції із застосуванням електрохірургічних інструментів. Клін. хірургія. 2018;85(10):74-7. doi: 10.26779/2522-1396.2018.10.74. (Дисертантові належить збір, обробка та аналіз матеріалу, підготовка статті до публікації).

6. Valikhnovska KG, Savytska IM. Features of the application of electrosurgical methods in pancreatic surgery. East Eur Sci J. 2019;(7 Pt 1):14-20. (Дисертантові належить збір, обробка та аналіз матеріалу, підготовка статті до публікації).

7. Валіхновська КГ, Савицька ІМ, Д'ячкова НВ, Ліходієвський ВВ, Дубенко ДЄ. Морфологічні зміни підшлункової залози безпосередньо після резекції із застосуванням електрохірургічних інструментів: експериментальне дослідження. В: Тези наук.-практ. конф. з міжнар. участю до 150-річчя кафедри гістології та ембріології НМУ імені О.О. Богомольця Досягнення та перспективи сучасної гістології; 2018 Жовт 4-5; Київ. Київ; 2018, с. 83-4. (Дисертантові належить збір, обробка та аналіз матеріалу, підготовка тез до публікації).